

тият коментар на три стихотворения, „три от най-мрачните песни“ на Яворов, писани през „същата зима“ и публикувани под сводното заглавие „Зимни нощи“. Фактите на биографичния разказ (смъртта на майката на Яворов, но и предстоящата смърт на поета) и фактичността на текстовете се „засичат“ в смътния мистицизъм на предопределеността, като неизяснено докрай остава дали текстовете на Ленау заразяват, облъчват с трагизъм съдбата текст на Яворов или Яворов припознава, помества себе си в матрицата на текста *Ленау*.

За инстинкта на Яворов да открива/разкрива себе си във и през чуждите текстове говори настоятелно Малчо Николов, без, разбира се, нито веднъж да използва подобна квалификация. Плавата „Влияния“ в монографията му за Яворов обхваща 15 страници, започва с името на „любимия поет на напредничавата ни интелигенция от осемдесетте и деветдесетте години“ Надсон, уточнява невъзможните и възможни руски влияния (Лермонтов, но четен през Ницше), за да се задълбочи в преки паралели между Яворов и текстови отрязъци, мотиви, образи, стилистични решения при Бодлер, Верлен, Верхарн, Метерлинк, Стриндберг. Риториката на изложението на М. Николов е напрегната в постоянния ангажимент да отхвърля очаквани обвинения. Изрази като „сигурно авторът е чел“, „разбира се, тези прилики са от тематично естество“, „прекрасно е отсенил с ново, чисто негово определение“, „може би и на Бодлер Яворов дължи нещо от склонността си...“ целят не просто да смекчат очевидността на текстовите паралели, които критикът навсякъде поднася през оригиналния език. Те се стремят да се справят с натрупаните критически негативи около понятието *влияние*; да се дистанцират от безкрайните жълти сюжети в българското литературно битие на взаимни обвинения в плагиатство; щадят иконния образ на поета, но и образа на академично пишещия, на задължения към фактите професионалист. Следвайки логиката на тази двойна стратегия, изложението минава през множество частични изводи от типа на: „Всичко това обаче е така органически привито, приспособено към индивидуалността на нашия поет, че „чуждото“ съвсем не се чувства като такова“²³, за да изведе постепенно читателя си до основния извод: „...Умението му лесно и бързо да приобщава чуждото към особеностите на своята природа е най-голямата му творческа сила...“²⁴ Понятието, което би спестило на литературния историк потребността от защитна риторика,

²² Николов, М. П. *Кр. Яворов. Човекът и творецът*. София, 1940, с. 43–58.

²³ Пак там, с. 51.

²⁴ За всички, които ценят критика на М. Николов и с основание биха възразили, че не на място прекъсвам цитата, ето неговото продължение: „и като човек, и като поет той ревниво пази самостоятелността си – остава винаги верен на себе си“ (пак там, с. 58).